

ENQUESTA D'HÀBITS I VALORS SOBRE MEDI AMBIENT I SOSTENIBILITAT

Institut de Govern i Polítiques Públiques (UAB)

[AGENDA 21 BCN]

Ajuntament de Barcelona

14

DOCUMENTS

ENQUESTA D'HÀBITS I VALORS SOBRE MEDI AMBIENT I SOSTENIBILITAT

(4 d'octubre a 5 de novembre de 2004)

Ajuntament de Barcelona

INFORME FINAL

Desembre de 2006

Aquesta enquesta és fruit del conveni establert entre l'Ajuntament de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona en matèria d'investigació i participació –Agenda 21 de Barcelona–.

© Ajuntament de Barcelona
Barcelona, desembre 2006

Edita:

Sector de Serveis Urbans i Medi Ambient
Direcció de Programes Ambientals

Direcció:

Joan Subirats, Núria Font i Clara Riba
(Institut de Govern i Polítiques Públiques. UAB)

Coordinació:

Txema Castiella i Margarita Parés
(Direcció de Serveis de Programes Ambientals, Ajuntament de Barcelona)

Direcció metodològica:

Màrius Boada i Anna Parés
(Direcció de Serveis d'Estudis i Avaluació, Ajuntament de Barcelona).

Treball de camp:

Central de Campo, s.l.

Disseny i maquetació: Estudi Jordi Salvany

Impressió: Estudi 6

Dipòsit Legal: B -12.835 - 2007

PRESENTACIÓ

L'any 2000, en el procés d'elaboració de l'Agenda 21 de Barcelona, es va realitzar una primera Enquesta d'Hàbits i Valors de la Ciutadania de Barcelona en relació al medi ambient i la sostenibilitat. Es tractava de tenir present la percepció dels ciutadans a l'hora d'elaborar una diagnosi socio-ambiental i va ser de gran utilitat per detectar tendències i correlacions entre els valors i els comportaments, i per establir prioritats.

Tal com es va anunciar, teníem la voluntat d'institucionalitzar-la cada quatre anys per conèixer tendències, canvis i evolucions. Per això ens plau presentar ara els resultats de la segona Enquesta, realitzada l'any 2004, que ens permeten comparar els processos d'aquests quatre anys.

L'àmbit d'informació que abasta l'Enquesta és el de la sostenibilitat, entesa en el seu sentit més ampli i va més enllà de la gestió estricta dels serveis ambientals. Així, hi ha dimensions importants com les pròpies pautes de mobilitat, l'estalvi energètic, els residus, etc. que tenen un efecte clau sobre el medi ambient. Això respon i és coherent amb els principis de l'Agenda 21 de Barcelona, el pla estratègic de sostenibilitat de la ciutat, que ha estat signat ja per més de 400 entitats i institucions.

L'Enquesta ha estat possible gràcies al conveni establert entre l'Ajuntament de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona -en concret amb l'Institut de Govern i Polítiques Públiques d'aquesta universitat-. La direcció de l'estudi ha estat duta a terme per Joan Subirats, Núria Font i Clara Riba de l'IGOP, amb Màrius Boada de la Direcció d'Estudis i Avaluació de l'Ajuntament i la col·laboració de la Direcció de Programes Ambientals. Agraïxo a tots ells la seva implicació i treball col·lectiu.

En general, hi ha un missatge que podem destacar: creix la consciència ambiental -i la consciència de la nostra pròpia responsabilitat en la petjada ecològica global- però això no es tradueix amb la mateixa proporció i rapidesa en el canvi d'hàbits quotidians. Hem de valorar, però, que la informació i la voluntat de canvi són els primers esglaons per als processos de transformació social, processos que són necessàriament graduals, i que en el cas de la sostenibilitat desitgem irreversibles.

IMMA MAYOL
Presidenta de la Comissió de Sostenibilitat,
Serveis Urbans i Medi Ambient

ÍNDEX

Introducció

Resum executiu

1. Evolució dels hàbits i valors: 2000 – 2004

1.1. Informació i consciència ambiental

1.2. Aspectes resolts i aspectes no resolts

1.3. Transports

1.4. Activitats molestes

1.5. Residus

1.6. Hàbits

1.7. Percepcions sobre la protecció del medi ambient

1.8. Iniciatives i incentius per millorar els hàbits ambientals

2. Grups de ciutadans amb hàbits específics: 2004

2.1. Hàbits

2.1.1. Ús de mitjans de transport

2.1.2. Comportaments incívics

2.1.3. Separació de residus

2.1.4. Estalvi i sostenibilitat

2.2. Grups de ciutadans segons el tipus de resposta ambiental

2.2.1. Tipologies de ciutadans segons els hàbits

2.3. Caracterització socioeconòmica dels grups

2.3.1. Perfils dels grups

2.3.2. Estrangers

2.4. Percepcions, informació i noves tecnologies

2.4.1. Percepcions sobre les conseqüències de la ciutat en el medi ambient

2.4.2. Nivells d'informació i satisfacció amb la informació rebuda

2.4.3. Importància de determinades actuacions per a un desenvolupament sostenible

2.4.4. Ús de tecnologies de la informació i de la comunicació

INTRODUCCIÓ

L'Enquesta d'Hàbits i Valors sobre el Medi Ambient i la Sostenibilitat (Barcelona, octubre - novembre de 2004) té l'objectiu d'explorar els valors, les opinions, les actituds i els comportaments dels ciutadans de Barcelona envers la problemàtica ambiental i la sostenibilitat. La mateixa enquesta ja es va realitzar l'any 2000, i per tant aquesta té una doble finalitat, comparar aquells resultats amb els actuals, i completar aquesta mena de "baròmetre" sobre actituds i valors dels enquestats i barcelonins, amb noves qüestions que ens ajudin a completar la diagnosi. Per això esdevé una eina d'anàlisi molt valuosa ja que, a més d'oferir-nos una mena de fotografia instantània dels hàbits i valors ambientals dels enquestats en un moment determinat, ens permet fer una anàlisi longitudinal i detectar tendències en la població. Les qüestions que inclou l'enquesta fan referència, entre d'altres, a la qualitat de vida, la petjada ecològica, els aspectes més resolts i no tant resolts de la ciutat, el transport, els residus, els hàbits ambientals, els comportaments considerats molestos i el medi ambient en general.

En la publicació que vàrem fer sobre l'enquesta anterior apuntàvem que el tema de la sostenibilitat és central per qualsevol comunitat que vulgui plantejar-se influir sobre el seu futur. I insistíem en la importància de generar la implicació i la participació dels ciutadans en les grans opcions centrals (ús del territori, ús dels recursos naturals, model de creixement econòmic, projecte de cohesió i inclusió social, drets de ciutadania, extensió de les tecnologies d'informació i comunicació...), com a forma més o menys explícita de "pactar" el futur local. Quatre anys després aquestes reflexions continuen sent plenament vàlides.

Barcelona, en aquests quatre anys, ha vist reforçada la preocupació ciutadana pel seu futur. La ciutat és avui més diversa, més plural. I la pressió en els espais públics, en els àmbits d'interacció, s'ha fet més gran. Ha crescut també la convicció que qualitat de vida i la convivència cívica satisfactòria, no depenen tant de comptar amb una autoritat forta i sobirana, com del fet que tothom es senti corresponsable del que passa a la comunitat.

Existeix un fort consens sobre els avantatges que la densitat urbana té pel futur de la ciutat i per la seva sostenibilitat. La grandària de Barcelona i la creixent consciència d'identitat dels seus barris, de les seves comunitats locals, permeten que els avantatges i els inconvenients de la ciutat compacta puguin trobar equilibris positius. Sabem que les comunitats denses i compactes obliguen a la barreja, i eviten o fan més difícil la segmentació social. Tot plegat és més accessible i les relacions socials són més intenses, i això facilita la sostenibilitat ambiental i social. Però ha crescut també la sensació que si no treballem per evitar-ho, els desavantatges d'aquesta densitat poden créixer i erosionar les bases de convivència. D'aquí la importància de mantenir la tensió densitat-civisme-corresponsabilitat col·lectiva dels espais públics.

L'enquesta que presentem ens referma amb el que anem dient. Seguim trobant un notable consens a la ciutat sobre aquestes temes. I partim per tant d'una bona base per seguir treballant per mantenir aquests equilibris i millorar la qualitat de vida dels ciutadans i la sostenibilitat conjunta. Ciutadans més informats, més sensibles davant del tema dels residus, més preocupats per les desigualtats globals, més conscients dels problemes de convivència que es generen en una ciutat més plena a totes hores, amb índexs més intensos d'ocupació dels espais públics. Ciutadans que segueixen tenint hàbits força correctes en les seves pautes de mobilitat interna. Amb més gent circulant amb bicicleta. Però ciutadans també més conscients de les dificultats que tenim tots plegats per mantenir aquests equilibris inestables que el model de ciutat que defensem genera. I per tant, ciutadans també més crítics davant de les conductes o les actuacions que no van en aquesta línia.

L'enquesta ens parla de que les aliances entre la gent generalment complidora de les obligacions cíviques i aquells més militants en els temes ambientals és essencial. I això vol dir insistir en coses que ja ens deia l'enquesta de fa quatre anys. L'educació en general i l'ambiental és un element bàsic. Com ho és evitar els comportaments dels que només s'aprofiten de la ciutat, "vivint-hi de franc", sense sensació de les seves obligacions col·lectives. Cal per tant ajudar a que els complidors i els compromesos amb l'estalvi de recursos i la sostenibilitat puguin seguir actuant com ho fan. I en aquest sentit el govern local i les entitats de tota mena com-

promeses amb la sostenibilitat de Barcelona expressada en l'Agenda 21 de la ciutat han de facilitar el seu compromís i el seu capteniment.

Cal seguir reforçant la necessitat de coherència entre opinió i conducta. Fent més difícil els comportaments d'aquells que només "aprofiten" la ciutat sense col·laborar en el seu manteniment i millora. L'enquesta dona informació útil pels decisors i per tots aquells interessats en el futur de la ciutat. Com dèiem més amunt, aquesta segona enquesta permet analitzar tendències i contrastar hipòtesis. Seguim tenint problemes, però no hi ha millor manera per afrontar-los col·lectivament que ser conscients de les seves dimensions i de la seva evolució.

RESUM EXECUTIU

Si comparem l'enquesta de 2000 i la de 2004, en general trobem ciutadans que creuen estar més informats sobre les problemàtiques ambientals, tot i que aquesta creença no necessàriament es correspon amb un coneixement efectiu. Al mateix temps, al 2004 els enquestats mostren nivells superiors de consciència ambiental en relació a l'any 2000. En aquest sentit, augmenta de forma considerable el percentatge de persones que creu que el consum i la contaminació de l'aigua, la generació de residus, l'emissió de gasos contaminants, la utilització de l'espai i els usos de lleure a Barcelona tenen conseqüències molt negatives en l'entorn. Al mateix temps, un augment de la consciència ambiental sembla anar aparellat a un increment en el coneixement i consciència de les dificultats a l'hora de donar resposta als problemes de degradació del medi. Malgrat això, o precisament per això, l'any 2004 els enquestats mostren un grau d'escepticisme i sentit crític relativament més alt envers els problemes ambientals del que mostraven quatre anys enrera en relació a les mateixes qüestions.

Alguns signes d'aquest increment de la visió crítica dels barcelonins també es detecten quan opinen sobre els aspectes resolts i no resolts de la ciutat. Entre els anys 2000 i 2004, augmenta de manera molt notable el percentatge de persones que considera que no hi ha cap aspecte de la ciutat que s'hagi resolt. En relació a qüestions específiques, el sentit crític dels ciutadans s'incrementa en relació a la neteja de la ciutat, així com les molèsties causades per comportaments ciutadans poc cívics, per exemple la no recollida de les deposicions dels gossos per part dels seus amos i les motos accelerant sorollosament. En canvi, els barcelonins en tenen opinions molt positives, sobretot quan fan valoracions, de la separació de residus i la recollida selectiva, aspecte aquest que, amb un increment molt considerable en relació a l'any 2000, és considerat com el principal canvi que s'ha donat per millorar la situació del medi ambient a Barcelona.

Els hàbits ambientals dels enquestats s'han mantingut relativament constants, si bé en alguns casos es detecten canvis lleugers, ja siguin en sentit positiu com negatiu. Dels diferents tipus d'hàbits considerats, podem trobar algunes evolucions positives en relació al transport, una millora molt notable en relació a la separació de residus, i evolucions desiguals en relació als hàbits relacionats amb l'estalvi i la sostenibilitat. Pel que fa al transport, es manté constant la utilització del transport públic, que continua situant-se al voltant de tres quartes parts dels enquestats, així com la utilització de la moto. Els canvis més positius en relació al transport es refereixen a l'augment de les persones que afirmen que mai es desplacen en cotxe per la ciutat, així com a aquelles que habitualment utilitzen la bicicleta.

L'hàbit on es detecten millores molt substantives és la separació de residus. Entre els anys 2000 i 2004 augmenta el percentatge de persones que separen paper i cartró, envasos plàstics, vidre, llaunes i matèria orgànica. En relació a la fracció orgànica, si bé els percentatges de separació són els més baixos de tots els residus generats, és en aquest terreny on es detecta un increment més notable del percentatge de persones que fan separació de residus, multiplicant-se gairebé per dos entre els anys 2000 i 2004. Finalment, els barcelonins mostren una tendència a augmentar l'estalvi d'energia i, contràriament, a reduir sensiblement l'estalvi d'aigua.

Finalment, les percepcions generals dels enquestats en relació a la protecció del medi ambient i la sostenibilitat adquireixen una dimensió diferent. Això queda palès en el fet que, entre els anys 2000 i 2004, l'educació ambiental i la inclusió de les generacions futures guanyen una importància molt notable com a element de sostenibilitat. També queda reflectit en el fet que la noció de sostenibilitat incorpora, per un nombre creixent d'enquestats, les diferències entre països rics i pobres, així com la reducció dels nivells de consum.

Taula 1
Evolució dels hàbits ambientals dels barcelonins: 2000-2004

Ítems	Evolució 2000-2004
Informació	Creença d'estar més informat, tot i que no sempre aquesta creença es correspon a nivells superiors d'informació
Actituds generals	Nivells superiors de consciència ambiental
Valoració de la situació	Augmenta el sentit crític i l'escepticisme
Transport	Més disponibilitat a utilitzar el transport públic
Residus	Millora considerablement la separació de residus domèstics
Visions favorables	Residus
Visions crítiques	Gestió municipal: neteja i espais verds Comportaments ciutadans: propietaris que no recullen deposicions de gossos i motos accelerant sorollosament
Hàbits d'estalvi	Augmenta sensiblement l'estalvi d'energia Disminueix sensiblement l'estalvi d'aigua
Educació ambiental	Guanya molta importància
Noció de sostenibilitat	Perden importància: protecció del medi, qualitat de vida i l'ús racional del recursos Guanyen importància: diferències entre països pobres i rics, i reducció dels nivells de consum

Perfils ambientals i grups de ciutadans segons els hàbits ambientals

Com ja passava en part l'any 2000, els millors hàbits es troben més entre les persones grans que entre els joves, entre les dones que entre els homes, entre aquells amb alts nivells d'estudis que amb baixos nivells d'estudis, entre les persones que viuen acompanyades que entre les que viuen soles, i entre les que es dediquen a les tasques de la llar i estan jubilades que entre les que tenen ocupacions laborals fora de casa (veure la Taula 2).

Taula 2
Perfils ambientals més / menys satisfactoris, 2004

Perfils ambientals més satisfactoris	Perfils ambientals menys satisfactoris
Persones grans Dones Alt nivell d'estudis Persones que viuen acompanyades Ocupació: tasques de la llar i jubilats	Joves Homes Baix nivell d'estudis Persones que viuen soles Ocupació: treball fora de casa

En aquest estudi s'ha preguntat als ciutadans amb quina freqüència utilitzen els transports públics, fan separació dels seus residus o realitzen determinades accions que són indicadores d'interiorització d'hàbits sostenibles en relació al medi ambient. Aquests hàbits s'han sintetitzat en 6 grans grups. Es tracta d'hàbits ecològics de compra, de separació de residus, de reutilització d'envasos, d'estalvi d'aigua, d'estalvi energètic elemental i d'estalvi energètic informat.

L'anàlisi realitzada a partir d'aquesta informació ha permès identificar col·lectius de ciutadans que presenten diferències importants pel què fa als seus hàbits relacionats amb el medi

ambient, específicament en referència als temes de transport, de separació de residus i d'estalvi energètic i sostenibilitat (veure Taula 3).

Així, s'ha observat l'existència d'un grup nombrós de persones que en podríem dir **complidores**. Es tracta de persones grans, majoritàriament dones que fan tasques de la llar, que mostren tenir uns bons hàbits en quasi tots els aspectes excepte en la compra de productes ecològics i la reutilització d'envasos. Representen el 40% del total.

S'ha observat, també, l'existència d'un grup d'aproximadament un 20% dels ciutadans format per persones **compromeses**, amb un bon nivell d'estudis i amb hàbits ambientals correctes en tots els àmbits considerats.

Un tercer grup de mida similar (20%) és el format per persones **desconeixedores** de quins són els comportaments més correctes de l'òptica ambiental. Es tracta de ciutadans amb molt pocs estudis, molts d'ells jubilats o pensionistes i amb hàbits ambientals poc sostenibles.

Un quart grup més petit (13%) està format per individus **ocupats**. Aquests són joves, en situació laboral activa, amb un elevat nivell d'estudis i que tenen uns hàbits regulars, a mig camí entre els bons hàbits i els hàbits ecològicament poc sostenibles. Destaquen, però, per l'escàs ús del transport públic.

Finalment, hi ha un grup minoritari (7%) format per persones joves amb una important manca d'hàbits d'estalvi energètic i d'estalvi d'aigua i **despreocupats** dels problemes ambientals.

Les persones complidores tenen percepcions més negatives que la resta sobre les conseqüències que la ciutat de Barcelona té en el seu medi ambient. En quant a la informació sobre temes ambientals, els ciutadans complidors i compromesos estan bastant més satisfets amb la que reben de l'Ajuntament i els ciutadans despreocupats i desconeixedors evidencien posseir menys informació que la resta de persones. En conjunt, els grups de ciutadans amb millors hàbits coneixen millor la importància que determinades accions tenen per a un desenvolupament sostenible i estan més disposats a invertir temps, diners i esforços en millorar el medi ambient.

Taula 3

Col·lectius de ciutadans en funció dels hàbits ambientals, 2004

Perfil	%	Tipus de persones
Complidors	40	Persones grans, majoritàriament dones que fan tasques de la llar
Compromesos	20	Persones amb un bon nivell d'estudis
Desconeixedors	20	Persones amb molt pocs estudis, molts d'ells jubilats o pensionistes
Ocupats	13	Joves, en situació laboral activa, amb un elevat nivell d'estudis
Despreocupats	7	Joves amb una important manca d'hàbits i preocupació ambiental

Aquest informe consta de dues parts. La primera compara els resultats de l'enquesta de 2004 amb els de la de 2000 a fi d'identificar elements de continuïtat i canvi en els hàbits i valors sobre medi ambient i sostenibilitat dels enquestats. A la segona part s'identifiquen i analitzen diferents grups de ciutadans amb un tipus de respostes ambientals similars.

1. EVOLUCIÓ DELS HÀBITS I VALORS: 2000-2004

L'objectiu d'aquesta part és comparar els resultats de l'enquesta de l'any 2000 amb la del 2004 en relació a vuit ítems: la informació i la consciència ambiental; els aspectes resolts i els no resolts a la ciutat; el transport; les activitats molestes; els residus; els hàbits; les percepcions sobre el medi ambient; i finalment les iniciatives i els incentius encaminats a millorar la qualitat del medi.

1.1. Informació i consciència ambiental

En relació a l'any 2000, al 2004 els enquestats creuen estar més informats sobre qüestions ambientals, si bé aquesta creença no necessàriament es correspon amb un coneixement efectiu. També a l'any 2004 afirmen ser més conscients de les conseqüències de la ciutat en l'entorn, a la vegada que es mostren més crítics amb la informació que en reben.

Els enquestats es declaren més informats sobre qüestions ambientals ara que fa quatre anys. Això es pot detectar si comparem els resultats de les dues enquestes quan se'ls pregunta si coneixen la procedència de l'aigua i el gas que es consumeixen a Barcelona, així com què es fa amb els residus que es produeixen a la ciutat. Ara bé, malgrat l'augment del percentatge de ciutadans que afirmen conèixer la procedència de l'aigua i el gas que es consumeixen a Barcelona, així com el tractament dels residus que es generen a la ciutat, el grau d'informació real dels enquestats no ha augmentat substancialment. Això es detecta quan comprovem el percentatge de les respostes encertades que els entrevistats donen espontàniament quan se'ls pregunta sobre aquestes qüestions.

Gràfic 1

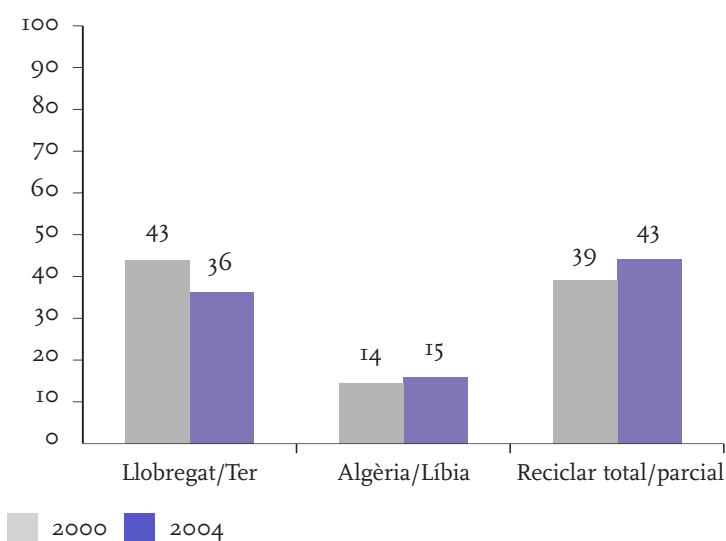
Coneixement declarat de la procedència de l'aigua i el gas, i el tractament de residus a Barcelona, 2000 – 2004 (%)

– Un percentatge d'enquestats més alt al 2004 en relació a l'any 2000 creu estar informat sobre aspectes ambientals relacionats amb la ciutat de Barcelona. Malgrat això, aquesta creença no necessàriament es correspon amb un increment del coneixement real. Així, els que efectivament coneixen quina és la procedència de l'aigua que es consumeix a Barcelona representen un 43% dels enquestats l'any 2000, mentre que a l'any 2004 representaven un 36%. Entre ambdós anys, el percentatge dels que coneixen la procedència del gas que es consumeix a Barcelona es manté baix i estable, variant del 14% al 15% del total dels enquestats. Finalment, el percentatge d'enquestats que coneix què es fa amb els residus que es generen a la ciutat de Barcelona passa del 39% l'any 2000 al 43% l'any 2004.

Gràfic 2

Coneixement real de la procedència de l'aigua i el gas, i el tractament dels residus a Barcelona, 2000-2004 (% de respostes correctes del total dels entrevistats)

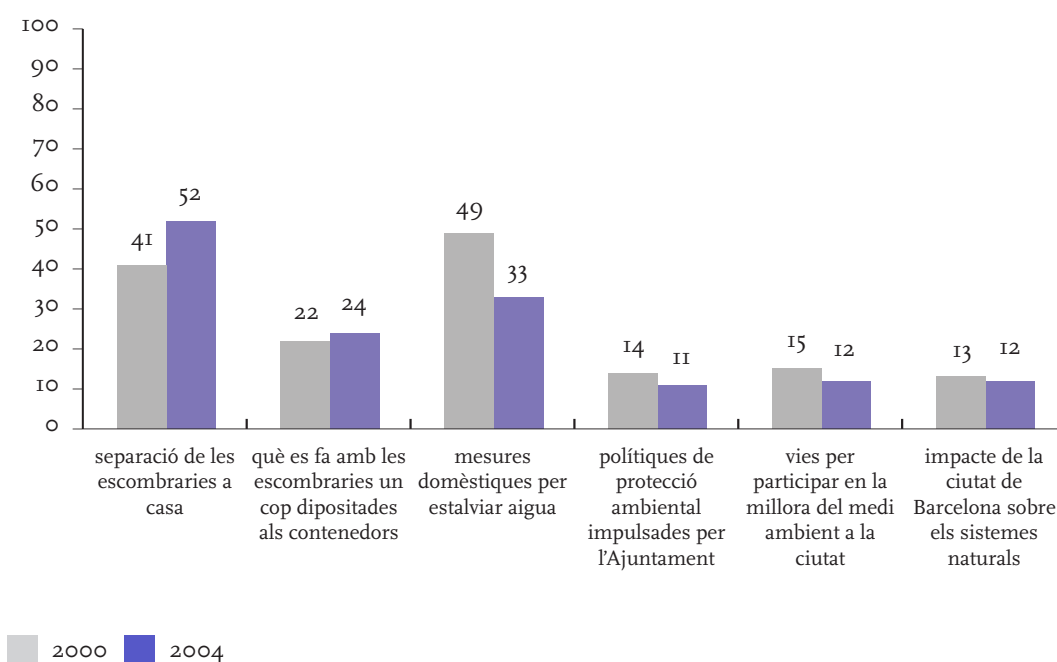

El coneixement desigual d'alguns aspectes relacionats amb la procedència de l'aigua i el gas que es consumeixen a Barcelona, així com el tractament dels residus que es produeixen a la ciutat, és fins a cert punt coherent amb els canvis en les valoracions sobre la informació que reben els enquestats:

- El 52% dels enquestats al 2004 consideren que la informació que reben sobre per què i com es separen les escombraries a casa és molt o bastant satisfactòria, en front el 41% que ho creia l'any 2000.
- El 49% dels enquestats al 2000 considerava que la informació que rebien sobre les mesures domèstiques per estalviar aigua eren molt o bastant satisfactòries, mentre que al 2004 ho creu un 33%.

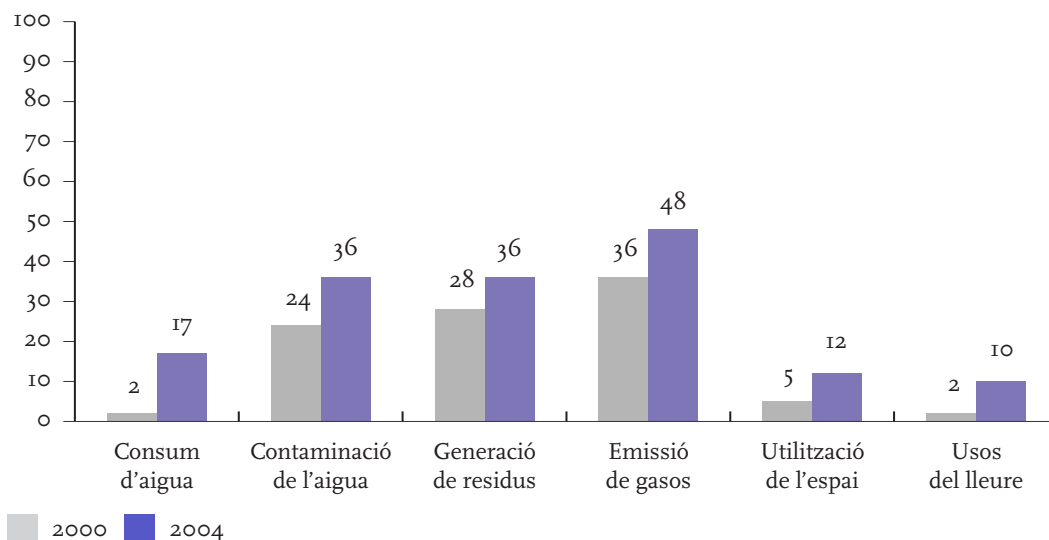
Gràfic 3

Ciutadans que consideren que la informació rebuda en relació a qüestions ambientals és molt o bastant satisfactòria, 2000 - 2004 (%)

L'any 2004, els enquestats es mostren més conscients de les conseqüències que té la ciutat en el seu medi ambient que al 2000. Al 2004, entre el 6,5% i el 14,5% més de ciutadans afirmen que les conseqüències que té Barcelona sobre el consum i la contaminació d'aigua, la generació de residus, l'emissió de gasos contaminants, la utilització de l'espai per infraestructures i els usos del lleure són molt negatives. De tots aquests aspectes, l'emissió de gasos contaminants és la conseqüència que obté més percentatge de resposta (conseqüència molt negativa) en 2004, amb un 48%, mentre que els usos de lleure és la que menys percentatge de resposta obté, amb un 10%.

Gràfic 4
Conseqüències molt negatives de Barcelona en el seu entorn, 2000 – 2004 (%)

Ara bé, malgrat els enquestats són més conscients de les conseqüències negatives de Barcelona en el seu entorn, el percentatge dels que estan més insatisfets amb la informació que reben sobre l'impacte de la ciutat sobre els sistemes naturals ha augmentat.

– L'any 2000 un terç dels enquestats no se sentia gens satisfet amb la informació que rebia sobre l'impacte de la ciutat de Barcelona sobre els sistemes naturals, augmentant aquest percentatge al 41% l'any 2004.

1.2. Aspectes resolts i aspectes no resolts

De nou trobem signes d'una creixent visió crítica dels aspectes resolts i no resolts de la ciutat. Si l'any 2000 destacava l'elevat percentatge d'enquestats que consideraven que no hi havia cap aspecte de la ciutat que s'havia resolt, amb un 22%, al 2004 aquest percentatge ha augmentat fins al 38%. En aquesta pregunta, destaca també l'alt nivell de 'no sap', que amb un 18%, presenta un nivell molt semblant al de fa quatre anys.

– El 38% dels enquestats considera que no hi ha cap aspecte de la ciutat que s'hagi resolt.

Si analitzem qüestions concretes, només la relativa al reciclatge obté percentatges de resposta superiors:

– Augmenta el percentatge d'enquestats que creu que la recollida i el reciclatge de residus és un aspecte de la ciutat que ja s'ha resolt: 11% al 2004 en front el 5% al 2000.

– Aquesta valoració és coherent amb el fet que **el 27% dels enquestats afirmen que el principal canvi que s’ha donat per millorar la situació del medi ambient a Barcelona ha estat la recollida selectiva: d’un 16% al 2000 passem a un 27% al 2004.**

Aquesta dada caldria analitzar-la tenint en compte la relativa a la valoració de l’aspecte més positiu de la gestió municipal en matèria de protecció ambiental. L’any 2000, el 17% dels enquestats responia espontàniament que la recollida selectiva / reciclatge n’era l’aspecte més positiu, mentre que al 2004 ho considera l’ 11%. La consideració conjunta d’aquestes dues tendències —residus com a aspecte resolt, però descens en la valoració de la gestió municipal— pot interpretar-se en el sentit que els enquestats atribueixen bona part de la millora de la gestió dels residus als seus propis hàbits de separació més que no pas a les actuacions municipals.

També s’observa un descens en el percentatge d’enquestats que considera que la gestió dels espais naturals és el més positiu de la gestió municipal:

– **El 10% dels enquestats l’any 2000 considerava que la gestió dels espais naturals era el més positiu de la gestió municipal, mentre que l’any 2004 ho creu un 5% (P24).**Aquesta evolució en les valoracions sobre la gestió municipal dels espais naturals pot resultar incoherent amb el fet que, entre l’any 2000 i 2002, la superfície d’espais verds a Barcelona es va incrementar en aproximadament 1 milió de m². Ara bé, també cal tenir en compte que la superfície verda per habitant ha disminuït del 18,57 m² a 18,35 m², si bé d’aquesta dada no es pot inferir que aquest fet hagi tingut alguna influència a l’hora d’explicar el descens de les valoracions positives envers els espais verds.

En front aquests resultats, els aspectes no resolts de la ciutat citats majoritàriament pels ciutadans l’any 2004 són: neteja (18%), contaminació (11%), circulació (8,5%), sorolls (8%) i recollida d’escombraries / habitatge (6%). Els percentatges de resposta varien en un o dos punts percentuals per sobre (neteja, circulació) o per sota (contaminació, sorolls) en relació al 2000.

– **La neteja és l’aspecte no resolt de la ciutat citat majoritàriament pels ciutadans: 18% dels enquestats al 2004, en front el 16,5% al 2000.**

La visió crítica dels enquestats en relació als aspectes no resolts augmenta de manera molt destacada quan es refereixen a la gestió municipal:

– **El 18% dels enquestats creu que no hi ha cap aspecte que sigui el més positiu de la gestió municipal en matèria de protecció ambiental, en front el 7% que ho creia l’any 2000.**

1.3. Transports

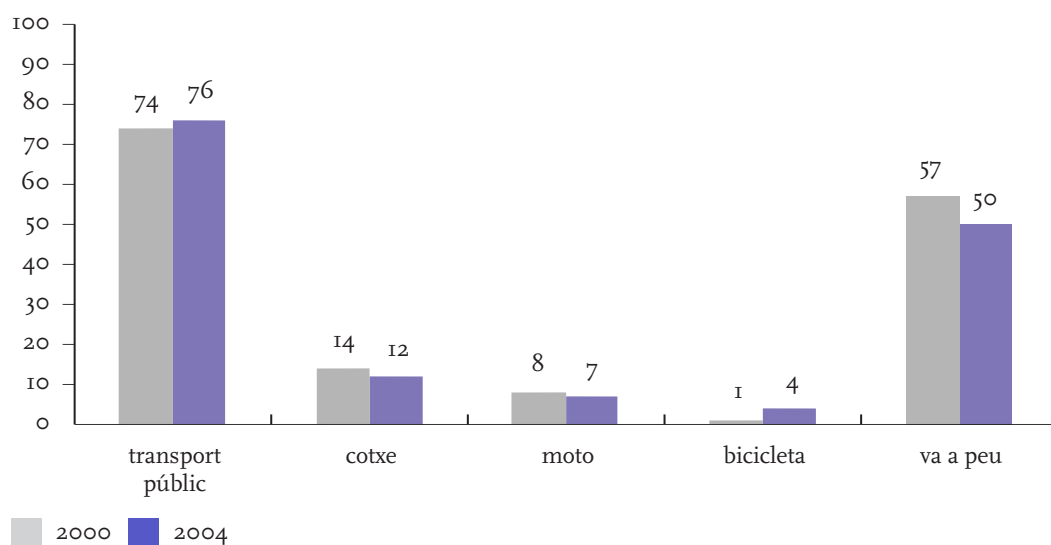
El percentatge de ciutadans que l’any 2004 utilitzen habitualment cada mitjà de transport no mostra canvis substancials respecte l’any 2000. Els que utilitzen sempre o quasi sempre els transports públics representen un 76% al 2004, en front el 74% al 2000. Els que acostumen a anar sempre en cotxe representen un 12% ara i un 14% llavors. Els que van habitualment en moto representen un 7% ara i un 8% al 2000. Els que utilitzen regularment la bicicleta, poc més d’un 1% al 2000, augmenten al 3,8%. De manera més destacada, els que generalment van a peu disminueixen d’un 57% a un 50%.

– Entre els anys 2000 i 2004, **el percentatge d’enquestats que sempre o quasi sempre utilitzen el transport públic per desplaçar-se per la ciutat es manté al voltant del 75%.**

– **Augmenta considerablement el percentatge d’enquestats que afirmen que mai es desplacen en cotxe per la ciutat: del 51% al 59%.** Aquest augment probablement tingui a veure amb l’increment de població estrangera —i majoritàriament usuària habitual del transport

Gràfic 5

Ciudadans que sempre o quasi sempre utilitzen els següents mitjans de transport per desplaçar-se per la ciutat, 2000 – 2004 (%)

públic— a Barcelona, que entre els anys 2000 i 2004 ha passat de representar el 3,5% al 12,8% de la població total. Un altre aspecte a considerar en aquest augment de les persones que mai utilitzen el cotxe com a mitjà de transport també pot estar relacionat amb l'increment de la mobilitat laboral i estudiantil a dins de la ciutat i a fora de Barcelona, tot i que en aquest punt no es disposen de dades recents.

Gràfic 6

Ciudadans que mai utilitzen el cotxe com a mitjà de transport per desplaçar-se per la ciutat, 2000 – 2004 (%)

- El percentatge d'enquestats que habitualment es desplacen en moto es manté al voltant d'un 7%.
- Augmenta sensiblement el percentatge d'usuaris habituals de bicicleta a Barcelona, passant del 1,3% a l'any 2000 al 4% al 2004.
- Disminueix el percentatge d'enquestats que habitualment es desplaça a peu, passant del 57% l'any 2000 al 50% al 2004.

L'any 2004, dels enquestats que no utilitzen el transport públic sempre o gairebé sempre, més de la meitat estarien disposats a utilitzar-lo si es donessin determinades condicions:

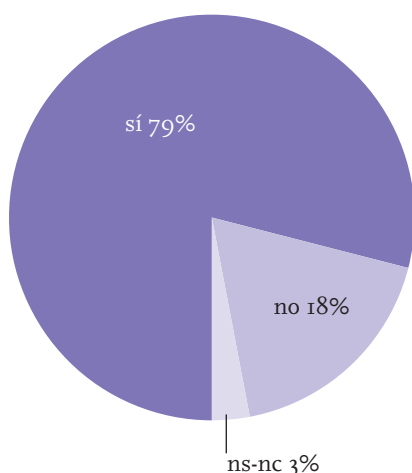
- Si el transport públic fos més barat: el 59% l'any 2004 en front el 51% l'any 2000
- Si fos més ràpid: el 55% l'any 2004 en front el 48% l'any 2000
- Si fos més puntual: el 54% l'any 2004 en front el 45% l'any 2000
- Si milloressin les combinacions: el 54% l'any 2004 en front el 48% l'any 2000

Si comparem els percentatges de resposta del 2004 amb els de l'any 2000, es produeix un augment d'entre 6% i 9% dels entrevistats que mai o gairebé mai utilitzen el transport públic i estarien disposats a utilitzar-lo. Aquesta variació pot interpretar-se en el sentit que en general hi hauria més disponibilitat a utilitzar el transport públic si es donessin alguns canvis. A més a més, es produeix una disminució del percentatge de persones que afirmen que en cap cas estarien disposades a utilitzar-lo.

– Els enquestats semblen estar més disposats a agafar el transport públic. **D'entre les persones que l'any 2004 afirmen no utilitzar-lo sempre o quasi sempre, un 21% afirma que no l'utilitzaria en cap cas. Aquest percentatge experimenta un descens considerable respecte l'any 2000, situant-se llavors en un 33%.**

– Malgrat que continuen detectant-se reticències a agafar el transport públic, **el 79% creu que s'hauria de restringir progressivament l'ús del cotxe a la ciutat.**

Gràfic 7
Ciudadans que creuen que s'ha de restringir progressivament l'ús del cotxe a la ciutat, 2004 (%)

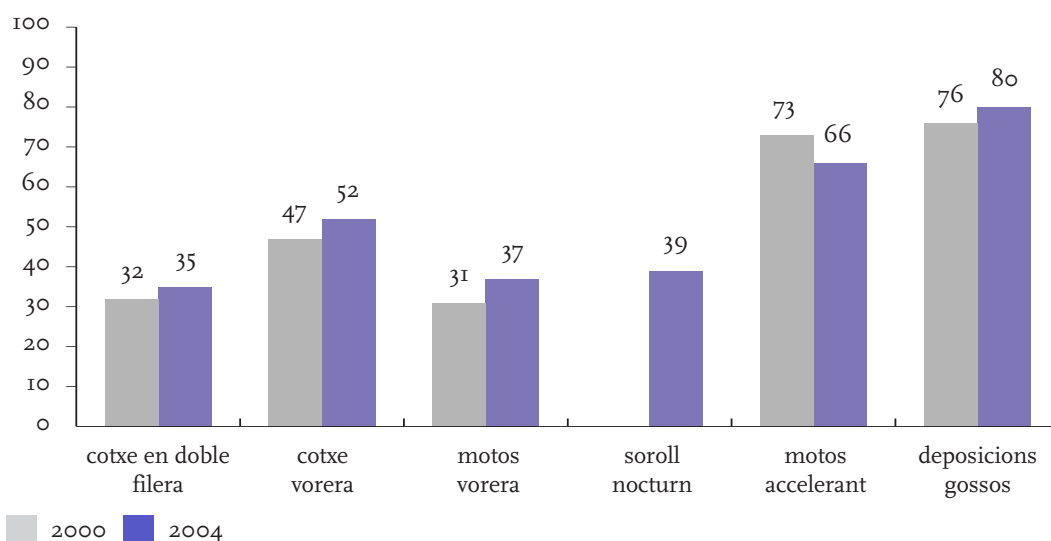

1.4. Activitats molestes

En general, l'any 2004 els enquestats es mostren més crítics que l'any 2000 amb aquells comportaments que poden resultar molestos. Al 2004, el comportament més molest pels enquestats es refereix a aquell en que els propietaris no retiren les deposicions dels gossos al carrer (gairebé 80%), seguida del soroll que fan les motos quan acceleren (66%), si bé en aquest darrer cas el percentatge ha disminuït considerablement en relació a l'any 2000. Els cotxes aparcats sobre la vorera o en doble filera també resulten molt molestos a un percentatge alt dels enquestats, tot i que en menor mesura, amb percentatges de resposta del 52% i 35%, respectivament.

– **El comportament dels propietaris que no retiren les deposicions dels gossos al carrer molesta molt al 80% dels enquestats.**

Gràfic 8
Comportaments que molesten molt, 2000 - 2004 (%)

1.5. Residus

La informació que els enquestats afirmen tenir sobre la separació de residus domèstics l'any 2004 no varia en relació a la de l'any 2000, llevat de la relacionada amb la matèria orgànica. Per exemple, quan se'ls pregunta si saben si al seu barri hi ha contenidors pels diferents tipus de residus, el percentatge de resposta és molt semblant per tots els tipus de residus excepte per la matèria orgànica, on el percentatge l'any 2004 representa més del doble respecte l'any 2000.

– L'any 2004, el 45% dels enquestats saben que al seu barri hi ha contenidors per dipositar la matèria orgànica, en front el 22% quatre anys enrera.

L'any 2004, els residus que els enquestats separen sempre o quasi sempre continuen sent el vidre (69%), el paper i cartró (69%), i els envasos plàstics (67%). Seguidament es situen les llaunes (55%) i les piles (53%), els medicaments (46%) i finalment la matèria orgànica (31%).

– Gairebé el 70% dels enquestats separen el vidre i el paper i cartró sempre o quasi sempre, mantenint-se en el primer cas el nivell de l'any 2000.

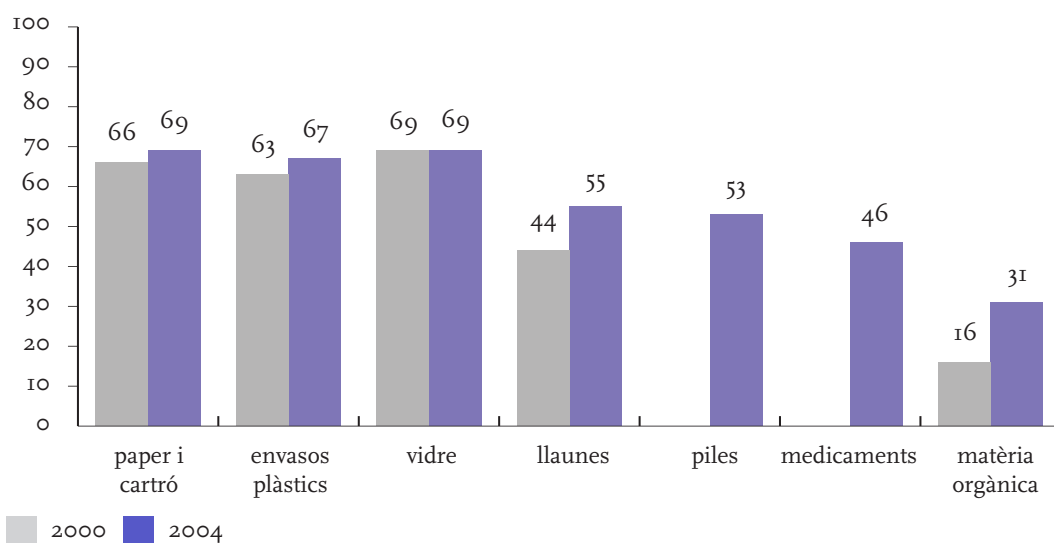
– La matèria orgànica és el tipus de residu que experimenta un augment més notable entre els anys 2000 i 2004: el percentatge de persones que separen la fracció orgànica sempre o quasi sempre gairebé es dobla, passant del 16% al 31%.

És significatiu que, només entre els anys 2000 i 2002, la fracció de matèria orgànica recollida selectivament a Barcelona s'ha triplicat¹. Per tant, si aquesta tendència continua o es manté fins l'any 2004, això vol dir que no només ha augmentat el percentatge de ciutadans que separen la matèria orgànica, sinó que també augmenta la quantitat que de mitjana separa cadascú, tot i que probablement obeeixi a que se'n genera més.

La progressiva incorporació dels hàbits de separació de residus domèstics també es veu reflectida quan es pregunta als enquestats sobre les dificultats que troben a l'hora de separar

1. Indicadors 21 (2003), Ajuntament de Barcelona

Gràfic 9
 Persones que separen residus domèstics sempre o quasi sempre, 2000 – 2004 (%)

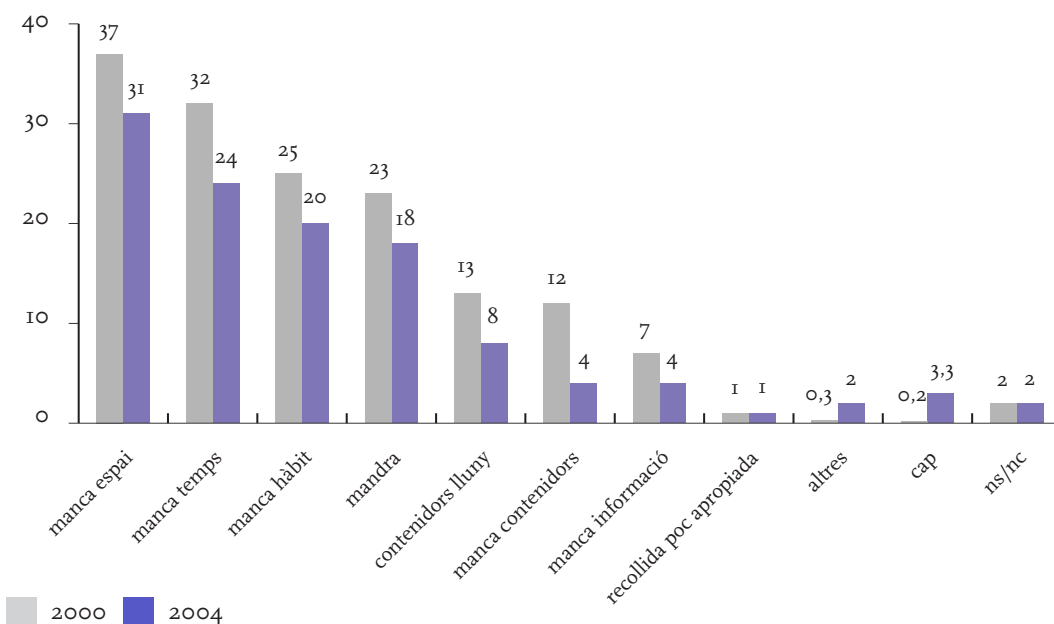

residus domèstics: les respostes, donades espontàniament, mostren una lleugera disminució de les dificultats respecte l'any 2000. A més, el percentatge de persones que respon espontàniament que no hi ha cap dificultat augmenta sensiblement, passant del 0,2% l'any 2000 al 3,3% l'any 2004.

– Al 2004, els enquestats troben menys dificultats a l'hora de separar residus domèstics que al 2000.

Aquesta resposta sembla consistent amb aquella en que els enquestats afirmen estar més satisfets amb la informació que reben sobre com es separen les escombraries a casa.

Gràfic 10
 Principals dificultats per separar residus, 2000 - 2004 (%)

1.6. Hàbits

L'any 2004, la majoria dels enquestats afirma tenir hàbits ecològics d'estalvi energètic i d'aigua en la vida domèstica. Els percentatges, tot i mantenir-se alts, experimenten petites variacions en relació a l'enquesta del 2000. Concretament, disminueix el percentatge d'enquestats que estalvia aigua i augmenta el relatiu als que estalvien recursos energètics.

- Al 2004, el 83% dels enquestats tanca l'aixeta sempre o quasi sempre mentre es renten les dents, mentre que al 2000 ho feia el 87%.
- Al 2004, el 80% dels enquestats tanca l'aixeta sempre o quasi sempre quan renten els plats, mentre que al 2000 ho feia el 85%.
- Al 2004, el 75% dels enquestats utilitzen la rentadora amb plena càrrega sempre o gairebé sempre, mentre que al 2000 ho feia el 82%.

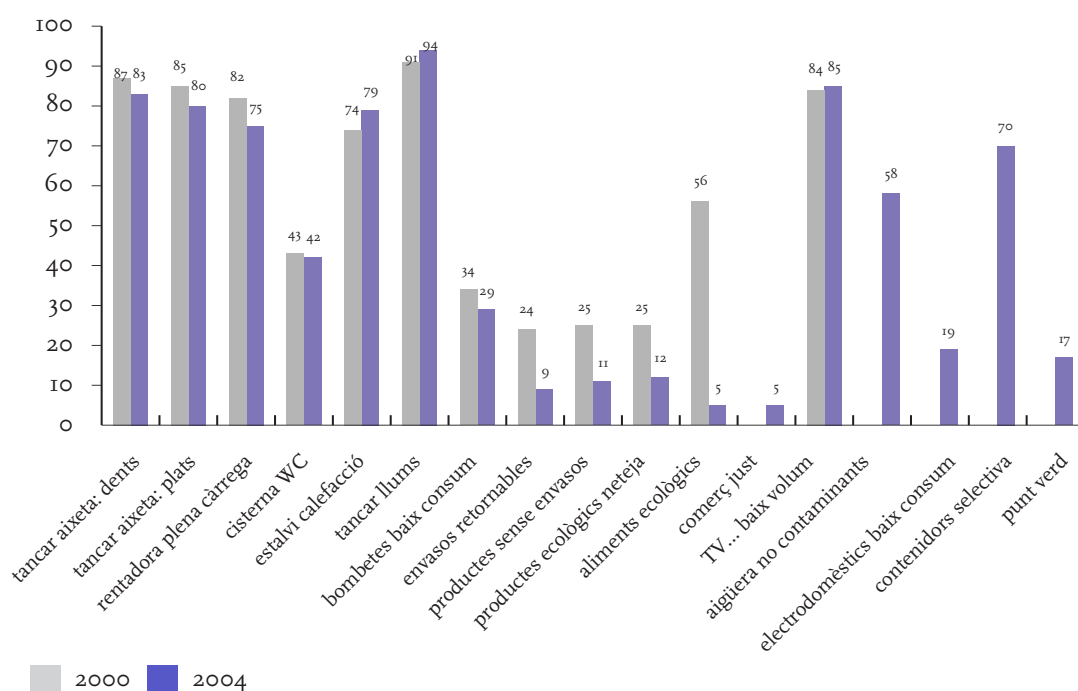
L'empitjorament dels hàbits relacionats amb l'estalvi d'aigua és coherent amb el descens del percentatge d'enquestats que se sent molt o bastant satisfet amb la informació que reben en relació a les mesures domèstiques per estalviar aigua.

- L'any 2004, un terç dels enquestats se sent molt o bastant satisfet amb la informació que rep sobre com estalviar aigua a casa, en front de gairebé la meitat que ho creia l'any 2000.

A diferència de l'estalvi d'aigua, l'estalvi energètic continua sent una pràctica molt habitual entre els enquestats:

- Al 2004, el 94% tanca els llums quan no es necessiten, mentre que al 2000 els tanca un 91%.
- Augmenta lleugerament el percentatge d'enquestats que estalvien electricitat i gas: un 79% al 2004 en front un 74% al 2000.
- Disminueix el percentatge d'enquestats que fan consum ecològic o responsable. A tall

Gràfic 11
Hàbits ecològics, 2000 – 2004 (%)

d'exemple, al 2004 un 29% dels enquestats utilitza bombetes de baix consum, mentre que al 2000 aquest percentatge es situava en un 34%.

- El percentatge d'enquestats que mira de comprar productes amb envasos retornables ha disminuït de manera molt acusada, passant del 24% l'any 2000 al 9% l'any 2004.
- L'any 2004 s'observa que el percentatge d'enquestats que mira de comprar productes de comerç just és d'un 5%.

1.7. Percepcions sobre la protecció del medi ambient

La majoria dels enquestats continuen creient que protegir el medi, garantir la qualitat de vida de tothom i utilitzar racionalment els recursos són qüestions importants. No obstant això, en tots tres casos es detecta una reducció del percentatge dels enquestats que ho consideren 'molt important' a favor d'aquelles que ho consideren 'bastant important'. Així, els aspectes de la sostenibilitat relacionats amb la protecció del medi ambient, la qualitat de vida i l'ús racional dels recursos semblen ser sensiblement menys importants pels enquestats al 2004 que quatre anys enrera.

- Protegir el medi ambient era molt important pel 71% dels enquestats l'any 2000, mentre que al 2004 ho és pel 62%.
- Garantir la qualitat de vida a tothom sense deteriorar l'entorn era molt important pel 67% dels enquestats l'any 2000, mentre que al 2004 ho és pel 63%.
- Fer un ús racional dels recursos naturals per tal de preservar les necessitats de generacions futures era molt important pel 71% dels enquestats l'any 2000, mentre que al 2004 ho és pel 67%.

En canvi, els aspectes de la sostenibilitat relacionats amb la reducció de les diferències entre països pobres i rics i la reducció dels nivells de consum actual semblen guanyar certa importància en relació al 2000.

- Al 2004, reduir el nivell de consum actual és molt important pel 59% dels enquestats, mentre que la mateixa qüestió era important pel 52% l'any 2000.

Augmenta de manera molt notable el percentatge d'enquestats que considera que l'educació i la conscienciació ciutadana és un aspecte important en la planificació de Barcelona de cara al futur dels nostres fills.

- Una quarta part dels enquestats creu en la importància de l'educació / conscienciació ambiental en la planificació de Barcelona de cara al futur dels nostres fills, en front el 12% l'any 2000.

1.8. Iniciatives i incentius per millorar els hàbits ambientals

El grau de coneixement de les iniciatives que s'han impulsat a Barcelona per millorar la qualitat del medi ambient és desigual entre els enquestats l'any 2004. Les iniciatives que més es coneixen són les relacionades amb el paviment reductor del soroll i els edificis amb energia solar:

- El 51% dels enquestats coneix si a Barcelona hi ha carrers amb paviment reductor del soroll.
- El 44% dels enquestats coneix algun edifici de la ciutat de Barcelona amb energia solar.

El grau de coneixement de l'Agenda 21 Local al 2004 augmenta respecte al 2000. Malgrat això, el percentatge d'enquestats que efectivament la coneixen continua sent baix:

– El 7% dels enquestats al 2004 afirma conèixer l'Agenda 21 Local, enfront el 3% al 2000. Dels que afirmen conèixer-la, un 40% —és a dir un 3% del conjunt dels enquestats— es capaç de descriure de manera espontània en què consisteix aquesta iniciativa.

Entre les enquestes del 2000 i 2004, no hi ha canvis destacables en relació a les iniciatives que els enquestats suggeririen a l'Ajuntament per millorar la qualitat de vida i l'estat del medi ambient a Barcelona, llevat de la contaminació acústica.

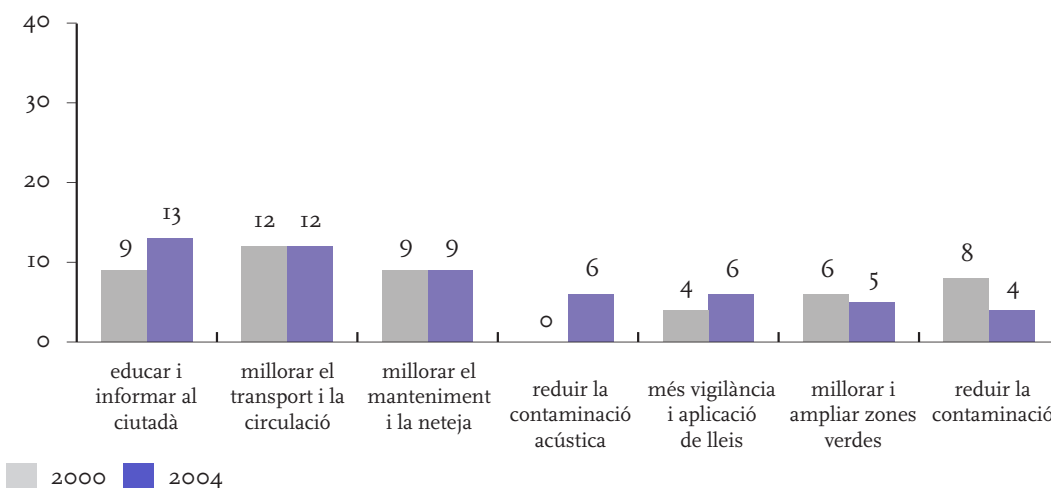
– De les iniciatives que els enquestats al 2004 suggeririen a l'Ajuntament, destaca la reducció de la contaminació acústica, que no es mencionava espontàniament l'any 2000, i ara la menciona un 6% dels enquestats. Potser l'increment de turistes que ha experimentat Barcelona al llarg dels darrers anys, amb un nivell de pernoctacions de 7,7 milions durant l'any 2003², pot estar al darrera de l'aparició de l'ítem contaminació acústica enguany. Sobretot si es té en compte que molts dels turistes es localitzen en barris molt concrets de la ciutat i que acostumen a freqüentar locals nocturns d'oci en determinades estacions de l'any.

L'any 2004 també es detecta una actitud més activa a l'hora de suggerir iniciatives a l'Ajuntament en relació al 2000.

– L'any 2000 el 38% dels enquestats responia 'No sap' quan se'ls demanava de suggerir iniciatives a l'Ajuntament per millorar la qualitat de vida i l'estat del medi ambient a Barcelona, mentre que l'any 2004 aquest percentatge es redueix fins al 27%.

Gràfic 12

Iniciatives suggerides a l'Ajuntament per millorar la qualitat de vida i l'estat del medi ambient a Barcelona (respostes espontànies), 2000 - 2004 (%)

Pel que fa als incentius, la majoria dels enquestats l'any 2000 afirmen que acollirien de bon grat la implantació d'incentius econòmics, tant negatius com positius, per millorar el compliment de les normes ambientals.

– El 51% dels enquestats està més aviat d'acord amb penalitzar amb un impost les persones que no respectin les normes ambientals.

– El 66% dels enquestats està més aviat d'acord amb que es premiïn amb un descompte als impostos les persones que respectin les normes ambientals.

2. Font: Anuari Estadístic, Ajuntament de Barcelona. No es disposen de dades pel 2004.

2. GRUPS DE CIUTADANS AMB HÀBITES ESPECÍFICS: 2004

En aquest apartat s'identifiquen grups de ciutadans amb uns hàbits respecte dels temes ambientals similars dins de cada grup i diferenciats entre grups, en relació a l'enquesta de 2004. A tal efecte, s'ha realitzat una anàlisi que consta de quatre parts. En la primera part s'ha fet un tractament per separat del conjunt d'hàbits relacionats amb tres aspectes diferents que afecten al medi ambient. Aquests són: transport, separació de deixalles, estalvi i sostenibilitat. En cada cas s'ha fet una anàlisi multivariant del conjunt de variables de l'enquesta que fan referència a cada tema i s'ha construït, generalment mitjançant unes anàlisis de components principals, una sèrie de variables de resum de conjunts de preguntes. Aquestes noves variables són variables numèriques contínues i estan estandarditzades. Per tant, tenen mitjana zero i desviació típica 1. A més s'han definit de tal manera que com més correctes són els hàbits des del punt de vista ambiental, més elevats són els valors que prenen. En tots els casos, doncs, **valors positius signifiquen bons hàbits i valors negatius mals hàbits**.

Un cop obtingudes les variables de resum dels hàbits, en la segona part de l'anàlisi s'ha realitzat una anàlisi d'agrupaments que ha permès classificar al conjunt de ciutadans en grups relativament homogenis en termes dels seus hàbits sobre temes ambientals. Després d'una fase exploratòria en la que s'han analitzat les solucions obtingudes amb varis nombres de grups (entre quatre i vuit), s'ha optat finalment per agafar la solució de formar cinc grups per ser coherent, fàcilment interpretable i parsimoniosa.

Un cop obtinguts els cinc grups i classificats tots els individus en algun d'ells, en la tercera part de l'anàlisi s'ha procedit a calcular les mitjanes per grups de les variables socioestructurals contingudes en l'enquesta. Això ha permès caracteritzar sociològicament els grups i veure la coherència entre les característiques de les persones que els componen i els hàbits que declaren tenir. En aquest apartat s'ha fet una anàlisi especial del grup d'estrangers. A partir de la informació sobre nacionalitat, lloc de naixement i llengua habitual, s'ha construït una tipologia de persones estrangeres i s'ha intentat veure si hi ha diferències en els hàbits ambientals entre espanyols i estrangers i entre els diferents tipus d'estrangers.

La darrera part està dedicada a la realització d'una anàlisi per grups dels següents aspectes:

- a. Percepcions sobre les conseqüències que la ciutat de Barcelona té en el seu medi ambient.
- b. Nivells d'informació i satisfacció amb la informació rebuda per part de l'Ajuntament.
- c. Importància que s'atorga per a un desenvolupament sostenible a una sèrie d'actuacions i a la predisposició dels ciutadans a realitzar-ne d'altres.
- d. Ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

Del conjunt de les quatre parts de l'anàlisi se'n deriven uns perfils de ciutadans que tenen uns o altres hàbits relacionats amb aspectes de medi ambient i sostenibilitat i possibiliten el disseny i l'aplicació d'estratègies específiques per a la millora dels hàbits del conjunt de ciutadans de Barcelona.

2.1. Hàbits

2.1.1. Ús de mitjans de transport

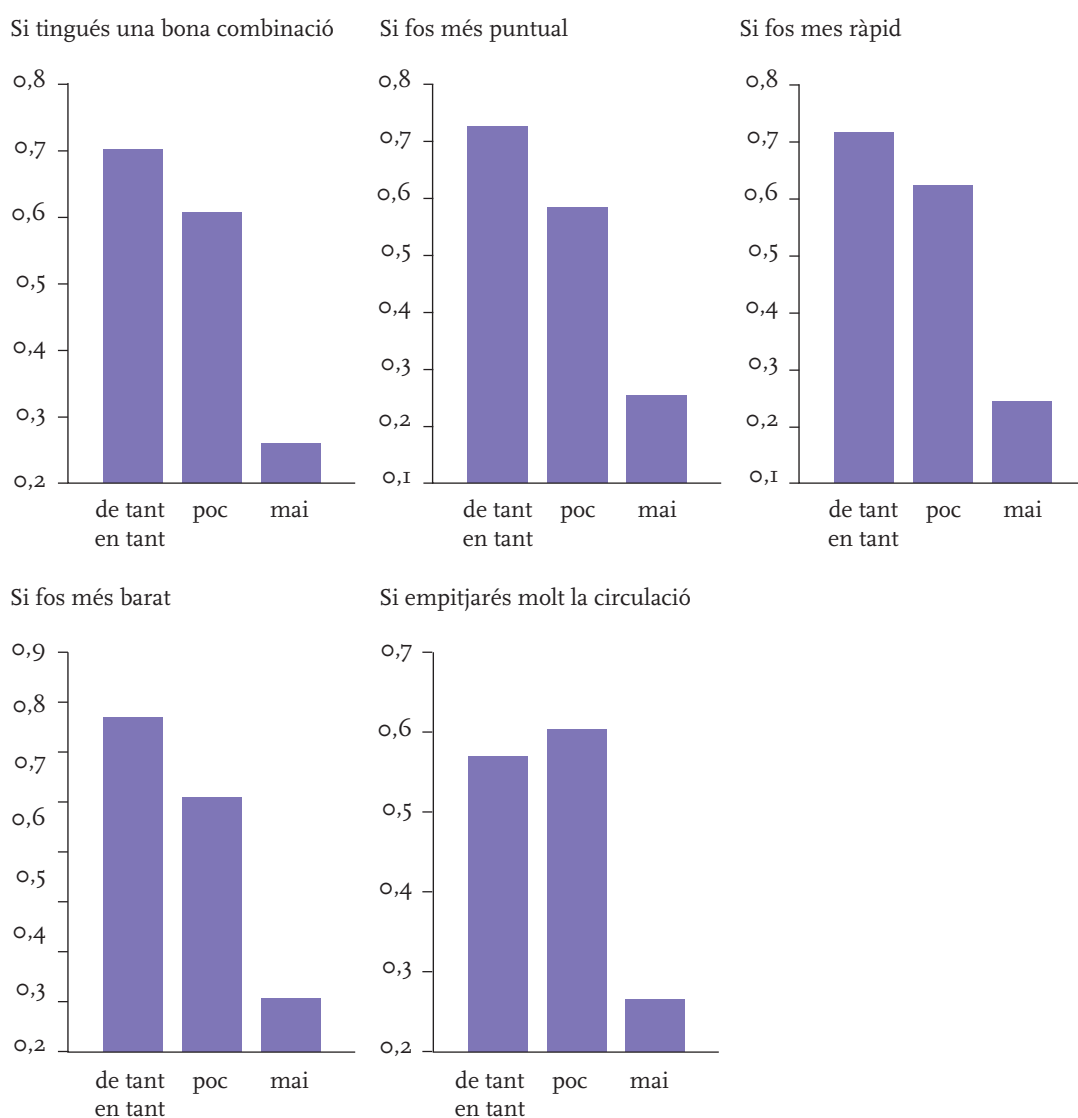
Com s'ha apuntat anteriorment, **un 76% dels ciutadans declaren utilitzar sempre o quasi sempre el transport públic**. La resta es distribueix entre el grup dels que **estarien disposats a utilitzar-lo sempre o quasi sempre si es produïssin determinades millores en el servei (16%)**, un petit grup que **només ho farien si la circulació en transport privat empitjorés molt (un 2%)**, i els que declaren que **no utilitzarien regularment en cap cas el transport públic (6%)**.

Hi ha diferències significatives entre el grup de ciutadans que utilitzen el transport públic de tant en tant o poc i els que no l'utilitzen mai pel què fa a la predisposició a utilitzar el

transport públic amb una major freqüència (veure els gràfics). En efecte, **aquells que ja l'usen algunes vegades, estarien disposats a utilitzar-lo sempre o quasi sempre si el transport públic fos més puntual, més ràpid, més barat, tinguessin una millor combinació** des de casa i la circulació en transport privat empitjorés. En canvi, els que no usen mai el transport públic tampoc estarien gaire predisposats a fer-ho si hi hagués una millora de qualitat del servei públic en els aspectes mencionats o si empitjorés la circulació. Sembla clar, doncs, **que hi ha una franja de la població que ja utilitza el transport públic en algunes ocasions i que deixaria el cotxe o la moto a casa si hi hagués un augment de la qualitat del servei públic.**

Gràfic 13.

Proporcions de persones que no utilitzen habitualment el transport públic però que estarien disposades a utilitzar-lo amb més freqüència en certes condicions

Com a conclusió es pot dir que **una millora de la qualitat del servei en quant a puntualitat, rapidesa i preu, junt amb una millora de les connexions i un empitjorament de la circulació, és previsible que decideixi a aquells ciutadans que ja usen el transport públic en alguna ocasió (un 18%) a utilitzar-lo regularment en un futur.** En canvi, no és previsible que cap d'aquestes millores ni un possible empitjorament de la circulació portin a incrementar l'ús del transport públic del grup de ciutadans que ara no l'utilitzen mai (un 6%).

Pel què fa a les **dificultats que els ciclistes habituals o esporàdics troben per anar en bicicleta per Barcelona, la manca de carrils bici, la fragilitat dels ciclistes i la manca de respecte**

Taula 4

Dificultats per anar en bicicleta. Incidència conjunta de tres dificultats: manca carrils bici, manca de respecte conductors i fragilitat dels ciclistes

Nombre de dificultats	Freqüència	Percentatge
Cap	81	8
Una	90	8
Dues	170	16
Tres	719	68
Total	1060	100

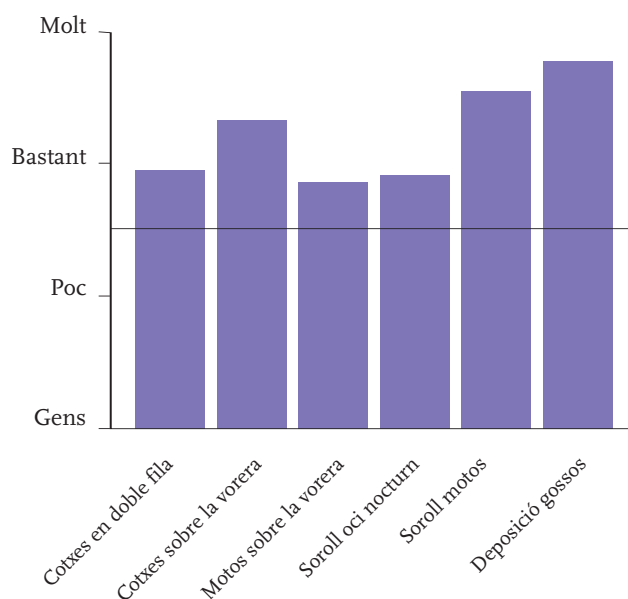
dels conductors tenen percentatges de respostes afirmatives similars i molt correlacionades. Construïm una nova variable a partir de la suma d'aquestes tres per tal d'analitzar la incidència conjunta dels tres aspectes. El resultat és que **un 68% dels ciclistes consideren que es donen simultàniament les tres dificultats**. Hi ha, però, una clara incongruència en la resposta al quart ítem, atès que un 88% dels 234 individus que responen que no hi ha res que dificulti anar en bicicleta per Barcelona han respost que sí que hi ha dificultats per circular en bicicleta en les preguntes anteriors.

2.1.2. Comportaments incívics

A partir de les dades es pot afirmar que **els sis tipus de comportament pel qual són consultats els ciutadans resulten clarament molestos**. En efecte, les mitjanes de les corresponents variables oscil·len entre 1,9 i 2,8, totes elles clarament per sobre de la mitjana (1,5) que és el punt central de l'escala de valoració de menys (0) a més (3) molèstia. No obstant, es poden distingir dos blocs en funció del nivell de molèstia que generen. Com s'ha apuntat anteriorment, **allò que molesta més als ciutadans en el seu conjunt és que els propietaris no retirin les deposicions dels gossos del carrer** (mitjana de 2,8), seguit de **les motos que acceleren sorollosament i dels cotxes aparcats sobre la vorera** (mitjanes de 2,5 i 2,3 respectivament). En canvi, semblen generar un nivell menor de molèsties els cotxes aparcats en doble filera, el soroll causat per l'oci nocturn i l'aparcament de les motos sobre la vorera (mitjanes al voltant d'1,9).

Gràfic 14

Comportaments molestos (mitjanes)

Probablement aquesta diferència en el nivell de molèstia sigui deguda a què els comportaments incívics del primer bloc afecten a tota la ciutadania per igual, mentre que els del segon bloc afecten de manera especialment intensa en uns barris però quasi no tenen incidència en altres. Per tant, aquestes dades no volen dir que el soroll nocturn i les motos i cotxes sobre la vorera són menys molestos que les deposicions dels gossos o el soroll de les motos. Simplement, ens estan indicant que afecten més a unes zones de la ciutat que a unes altres. Una anàlisi de les respostes per districtes confirma aquesta interpretació. En efecte:

- **Les deposicions de gossos al carrer són especialment molestes a Ciutat Vella**, on tots els enquestats han valorat aquest comportament de molt molest (mitjana igual a 3).
- **Les motos que acceleren sorollosament són especialment molestes a Les Corts**, districte on també tots els enquestats han valorat aquest comportament de molt molest (mitjana igual a 3), **i també a Ciutat Vella** (mitjana 2,9).
- **Els cotxes sobre la vorera molesten especialment a Ciutat Vella** (mitjana 2,9) **i Gràcia** (mitjana 2,7).
- Els cotxes en doble fila provoquen un nivell de molèstia significativament més elevat que la mitjana a Ciutat Vella i, en menor mesura a Gràcia i Sant Martí.
- Les motos sobre la vorera també generen a Ciutat Vella un nivell de molèstia superior a la mitjana.

En síntesi podríem dir que **al districte de Ciutat Vella és on els ciutadans pateixen amb més intensitat les conseqüències de tot tipus de comportaments incívics**, mentre que als altres districtes com **Gràcia, Les Corts o Sant Martí els comportaments incívics es concentren amb aspectes relacionats amb el transport privat.**

2.1.3. Separació de residus

Més d'un 90% de la població coneix l'existència de contenidors per a dipositar escombraries en general, vidre, paper i cartró i envasos plàstics. En canvi, és **bastant menor el coneixement d'altres tipus de contenidors com són els de llaunes, els de piles i els de medicaments, i no arriba a la meitat el nombre de persones que saben que hi ha contenidors de matèria orgànica al barri.**

Taula 5
Coneixement de la presència de contenidors al barri per tipus

Tipus de contenidors	Freqüència	Percentatge
Escombraries en general	1176	98
Vidre	1116	93
Paper i cartró	1113	93
Plàstics	1109	91
Llaunes	724	62
Piles	671	56
Medicaments	664	55
Matèria orgànica	538	45

Taula 6
Coneixement del color dels contenidors (percentatges per grups)

Tipus de contenidors	Gent que en coneix l'existència	Gent que no en coneix l'existència
Escombraries en general	81	28
Vidre	83	50
Paper i cartró	77	42
Plàstics	77	35
Matèria orgànica	76	26

Tal com es pot deduir de la primera columna de la Taula 5, hi ha un percentatge relativament elevat (entre un 17 i un 24%) de persones que, malgrat coneixen l'existència al barri de contenidors per a la separació de les deixalles, s'equivoquen quan se'ls pregunta pel seu color. Probablement, aquestes persones que s'equivoquen són persones que no són ells els que acostumen a portar-hi les seves deixalles. Altrament sabrien perfectament quin és el color del contenidor de cada tipus. Al mateix temps, la segona columna de la taula mostra que hi ha un percentatge també relativament elevat de persones que, tot i desconeixent si al seu barri hi ha els diferents tipus de contenidors, coneixen perfectament el color de cadascun d'ells. Aquests percentatges oscil·len entre un 50% en el cas dels contenidors de vidre i un 26% en el cas dels de matèria orgànica.

Un estudi més detallat mostra l'existència de diferències per districtes en els percentatges d'encerts del color dels contenidors entre aquells ciutadans que en coneixen l'existència al seu barri. En conjunt, **Ciutat Vella destaca per tenir un percentatge d'encert en els colors significativament per sota de la mitjana general (45%). En l'altre extrem**, hi ha districtes que destaquen per tenir un percentatge d'encerts en el color dels contenidors significativament superior a la mitjana. Es tracta de **Les Corts i Sant Andreu**, amb percentatges d'encerts **de l'ordre del 90%**.

Quan es pregunta als enquestats amb quina freqüència separen a casa els diferents tipus de residus, **dos de cada tres persones** responen que **separen sempre o quasi sempre el paper i cartró, els envasos plàstic i els vidres**. En canvi, **la separació de llaunes, piles i medicaments és menys habitual**, ja que tant sols una de cada dues persones consultades manifesta fer-ho regularment. Finalment, la separació de matèria orgànica és encara molt minoritària. Els districtes de Les Corts, Sant Andreu i, en menor mesura, Nou Barris, són els capdavanters, amb uns percentatges de persones que separen regularment la matèria orgànica de l'ordre del 60% en els dos primers casos i quasi del 50% en el tercer.

Mitjançant anàlisis de components principals s'han construït unes variables de resum del coneixement de l'existència dels diversos contenidors al barri, del coneixement del seu color i de la freqüència de separació de residus. Els tres aspectes estan correlacionats positivament. És a dir, **aquells que saben de l'existència dels diferents tipus de contenidors al barri acostumen a saber quin color correspon a cada un d'ells i acostumen a separar els residus**. Ara bé, les correlacions entre el coneixement de l'existència de contenidors d'un determinat tipus i la separació de residus del mateix tipus són bastant més elevades en el cas de les llaunes, piles, medicaments i matèria orgànica (r mitjana de 0,51) que no pas en el cas dels tres contenidors que estan situats sempre junts en els carrers, els de paper i cartró, plàstics i vidre (r mitjana de 0,38). Per tant, es podria concloure que **els contenidors del primer bloc tenen menys visibilitat i aquest fet provoca el desconeixement de la seva existència per part d'un sector de la població. No obstant, aquells que en coneixen l'existència tenen una tendència elevada a utilitzar-los** (veure la taula).

Per acabar aquest apartat sobre separació de deixalles, s'ha consultat a la gent si creien que l'aplicació de tot un seguit de mesures afavoriria molt, bastant, poc o gens la separació de deixalles. Una anàlisi conjunta de les relacions entre les respostes als set temes plantejats, mostra l'existència de dues dimensions en aquestes dades. La primera dimensió està associada amb la proximitat dels contenidors, la freqüència de buidat dels mateixos i la disponibilitat

Taula 7

Associació entre coneixement i ús dels contenidors del barri

Tipus	r de Pearson
Matèria orgànica	0,54
Medicaments	0,52
Llaunes	0,49
Piles	0,49
Vidre	0,39
Paper i cartró	0,38
Plàstics	0,36

d'espai a les cuines. Es pot interpretar, doncs, com una variable de resum **d'un conjunt de mesures destinades a facilitar la separació de residus d'aquelles persones que ja estan convençudes de fer-ho** i que possiblement ara ja ho intenten fer. La segona dimensió està associada amb les multes per la no separació de deixalles, la reinversió dels diners fruit del reciclatge en millores del barri, i les campanyes de sensibilització. Es pot interpretar com una variable resum d'un **conjunt de mesures d'estímul positiu o negatiu que es podrien aplicar per a convèncer que cal separar residus al grup de ciutadans menys predisposats a fer-ho**. El saber que les administracions fan un bon tractament dels residus és una mesura mixta ja que té correlacions importants amb les dues dimensions.

2.1.4. Estalvi i sostenibilitat

En l'enquesta es pregunta als ciutadans amb quina freqüència realitzen una sèrie d'accions d'estalvi i sostenibilitat. En total es pregunta per 18 aspectes diferents. A fi d'analitzar tota aquesta informació, s'ha realitzat una anàlisi factorial exploratòria que ha revelat l'existència de sis factors diferents. Cada un està associat a un grup de variables i això permet interpretar el seu significat i donar-li un nom. Els sis factors que s'han identificat i que resumeixen el conjunt de respostes a les 18 preguntes es recullen a la taula següent:

Taula 8

Factors de resum dels hàbits d'estalvi i sostenibilitat

Factor	Variabls amb les que correlaciona
Hàbits ecològics de compra	Mira de comprar productes ecològics de neteja Mira de comprar aliments ecològics Mira de comprar productes de comerç just
Hàbits de reutilització d'envasos	Mira de comprar productes d'envasos retornables Mira de comprar productes sense envasos
Hàbits d'estalvi d'aigua	Tanca l'aixeta mentre renta els plats Tanca l'aixeta mentre es renta les dents Utilitza la rentadora en plena càrrega
Hàbits d'estalvi energètic informat	Utilitza bombetes de baix consum Usa electrodomèstics de baix consum Redueix el consum d'aigua al WC Pren una dutxa en comptes d'un bany
Hàbits d'estalvi energètic elementals	Mira de tancar els llums quan no es necessiten Mira d'estalviar calefacció a l'hivern Posa la TV/música/radio a baix volum per no molestar
Hàbits de separació de residus	Utilitza el Punt Verd/deixalleria Utilitza els contenidors de recollida selectiva Evita llençar a l'aigüera productes contaminants

Tal com mostra la Taula 8, s'observen correlacions importants entre algunes d'aquestes variables de resum, mostrant que **hi ha uns determinats hàbits que estan associats amb uns altres**. Així, per exemple, **aquelles persones que tenen bons hàbits ecològics de compra, també procuren reutilitzar envasos, estalviar energia amb procediments informats i separar adequadament els residus** (correlacions $r = 0,46$, $r = 0,34$ i $r = 0,20$ respectivament). Els hàbits d'estalvi d'aigua, en canvi, estan associats amb altres hàbits d'estalvi energètic elementals ($r = 0,27$).

Taula 9
Correlacions entre hàbits d'estalvi i sostenibilitat

	Hàbits ecològics de compra	Hàbits de reutilització d'envasos	Hàbits d'estalvi d'aigua	Hàbits d'estalvi energètic informats	Hàbits d'estalvi energètic elementals	Hàbits de separació de residus
Hàbits ecològics de compra	1,00					
Hàbits de reutilització d'envasos	0,46	1,00				
Hàbits d'estalvi d'aigua	0,04	0,07	1,00			
Hàbits d'estalvi energètic informats	0,34	0,27	0,12	1,00		
Hàbits d'estalvi energètic elementals	-0,05	0,03	0,27	0,09	1,00	
Hàbits de separació de residus	0,20	0,14	0,15	0,19	0,11	1,00

En negreta les correlacions significatives.

Una anàlisi detallada mostra també l'existència d'algunes diferències entre districtes, tal com es veu a la Taula 10.

Taula 10
Incidència dels hàbits d'estalvi i sostenibilitat per districtes

	Hàbits ecològics de compra	Hàbits de reutilització d'envasos	Hàbits d'estalvi d'aigua	Hàbits d'estalvi energètic informats	Hàbits d'estalvi energètic elementals	Hàbits de separació de residus
Ciutat Vella						
Eixample						
Sants-Montjuïc						
Les Corts						
Sarrià-Sant Gervasi						
Gràcia						
Horta-Guinardó						
Nou Barris						
Sant Andreu						
Sant Martí						

Les caselles blanques i les caselles blau fosc indiquen valors estadísticament inferiors i superiors a la mitjana respectivament.

En la Taula 10, les caselles blau clar corresponen a valors que no són estadísticament diferents de la mitjana; les caselles blanques corresponen a valors inferiors a la mitjana; i les caselles blau fosc corresponen a valors superiors a la mitjana. Ciutat Vella és el districte que més es diferencia del conjunt de la ciutat pel què fa a la incidència dels sis tipus d'hàbits analitzats. Comparativament, els seus residents tenen un elevat nivell d'hàbits ecològics de compra, de reutilització d'envasos i d'estalvi energètic informat i un baix nivell d'hàbits d'estalvi energètic elementals i de separació de residus. Les diferències en quant a les incidències dels hàbits en aquest districte probablement s'expliquen per la convivència de persones amb poca sensibilitat ambiental, amb persones especialment sensibilitzades, com ara professionals i artistes en la zona del Gòtic i joves professionals a la Barceloneta. Per altra banda, els districtes de l'Eixample, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Sant Martí es destaquen del conjunt per l'alta incidència d'hàbits d'estalvi energètic elementals.

2.2 Grups de ciutadans segons el tipus de resposta ambiental

2.2.1 Tipologies de ciutadans segons els hàbits

En l'apartat anterior s'han analitzat els hàbits dels ciutadans pel què fa a l'ús del transport públic, a la separació de residus i a l'estalvi i la sostenibilitat i s'han obtingut unes variables de resum d'aquests hàbits (Taula 11).

Taula 11

Variables de resum dels hàbits ambientals dels ciutadans per àmbits

Transport	Separació de residus	Estalvi i sostenibilitat
Freqüència d'ús del transport públic versus privat	Freqüència de separació de residus	Hàbits ecològics de compra Hàbits de reutilització d'envasos Hàbits d'estalvi d'aigua Hàbits d'estalvi energètic informat Hàbits d'estalvi energètic elementals Hàbits de separació de residus

Es disposa, doncs, de 8 variables d'hàbits. No obstant, les primeres anàlisis mostren que no existeixen diferències significatives entre els grups per a les mitjanes de la variable d'estalvi energètic informat. Això indica que aquesta variable no és útil per a la classificació i, per tant, es decideix excloure-la. Les set variables que entren finalment en l'anàlisi d'agrupaments són estandarditzades però les seves distribucions no són normals. S'observen tres tipus de variables.

a. Les variables de **freqüència d'ús dels transports públics, d'hàbits d'estalvi d'aigua i d'hàbits d'estalvi energètic elementals** tenen llargues cues per l'esquerra. **Són hàbits que la major part de la població té.** Per tant, aquells individus que tenen valors més petits que -1 poden considerar-se casos extrems en la manca d'aquests hàbits.

b. Les variables de **hàbits ecològics de compra i d'hàbits de reutilització d'envasos** tenen cues per la dreta. **Són hàbits molt minoritaris** entre la població. Per tant, aquells que tenen valors majors que 1 en aquesta variable poden considerar-se com casos que destaquen del conjunt per tenir arrelats aquests hàbits.

c. Les variables de **freqüència de separació de residus i d'hàbits de separació de residus** tenen una distribució aproximadament simètrica. En aquest cas, es consideraran com a casos que destaquen els que tenen valor absolut major que 1 , ja sigui en positiu o en negatiu.

Es decideix utilitzar la classificació en cinc grups que és un nombre moderat i que dona com a resultat uns grups amb força sentit. Les proves realitzades fent una classificació amb un nombre major de grups porten a la identificació d'alguns subgrups molt minoritaris. Tot i que podria ser interessant tenir-los en compte, l'escàs nombre de casos classificats en alguns d'ells fa inviable l'anàlisi posterior de les seves característiques, motiu pel qual s'ha descartat aquesta opció. Les mitjanes de les variables per al conjunt d'individus de cada grup permeten interpretar el significat dels grups i identificar-los amb un nom. En la taula següent se'n fa una descripció i s'indica el percentatge de ciutadans que contenen.

Si tenim en compte els dos darrers grups, els que hem identificat com a complidors i compromesos, es pot concloure que un **60% dels barcelonins tenen uns bons hàbits pel què fa a aspectes de medi ambient i sostenibilitat.**

Taula 12

Grups de ciutadans. Caracterització a partir dels seus hàbits

Despreocupats (7%)	Mals hàbits en tots els aspectes. Destaquen especialment per la manca d'hàbits d'estalvi energètic bàsics i d'estalvi d'aigua.
Desconeixedors (20%)	Mals hàbits en general, tot i que utilitzen el transport públic. Destaquen per la manca de separació de residus.
Ocupats (13%)	Hàbits regulars. Destaquen per la manca d'ús del transport públic. Tenen hàbits propers a la mitjana en tots els altres aspectes.
Complidors (40%)	Tenen bons hàbits en tots els aspectes excepte en els hàbits ecològics de compres i de reutilització d'envasos. És el grup que utilitza més el transport públic.
Compromesos (20%)	Tenen bons hàbits en tots els aspectes. Destaquen pels hàbits de compra ecològica i de reutilització d'envasos.

2.3 Caracterització socioeconòmica dels grups

En aquesta part de l'anàlisi s'ha intentat determinar si existeixen diferències entre les mitjanes de les variables socioeconòmiques per grups. Aquestes mitjanes serveixen per a dibuixar un perfil aproximat dels integrants de cada grup. Les variables considerades són:

- Sexe
- Edat
- Estrangeria
- Ideologia
- Estat civil
- Nivell d'estudis
- Activitat

La variable estat civil s'ha convertit en una variable dicotòmica que indica si l'individu viu sol o en parella. El nivell d'estudis s'ha transformat en una variable ordinal en quatre categories que són: sense estudis, amb estudis primaris, amb estudis secundaris i amb estudis universitaris. A partir de la variable d'activitat s'han obtingut quatre variables dicotòmiques que indiquen si l'entrevistat és empleat, obrer, jubilat o pensionista, o bé fa tasques de la llar. L'escàs nombre de casos en l'enquesta de persones que tenen altres activitats fa que no tingui sentit incloure en l'anàlisi la resta de categories.

S'han representat gràficament les mitjanes per grup d'aquest conjunt de variables, juntament amb els seus intervals de confiança, i s'han realitzat contrastos d'igualtat de mitjanes en els casos en què el gràfic no permetia concloure si les diferències eren estadísticament significatives. Els resultats permeten concloure **que no hi ha diferències significatives entre grups pel què fa a la posició ideològica en l'eix esquerra-dreta dels seus membres ni tampoc en el percentatge d'empleats que en formen part. Sí que hi ha diferències en canvi en totes les altres variables considerades.**

Aquestes diferències queden reflectides en la següent taula. En ella, les caselles blau clar corresponen a valors que no són estadísticament diferents de la mitjana; les caselles blanques corresponen a valors inferiors a la mitjana; i les caselles blau fosc corresponen a valors superiors a la mitjana.

Taula 13.

Característiques socioestructurals dels grups de ciutadans segons hàbits

	Despreocupats	Desconeixedors	Ocupats	Complidors	Compromesos
Edat	Joves		Joves	Grans	
Estudis		Baixos	Elevats		Elevats
Sexe			Molts homes	Pocs homes	
Estrangers				Pocs	
Persones soles	Moltes	Moltes		Poques	Poques
Obrers			Bastants	Pocs	
Jubilats	Molt pocs	Bastants	Molt pocs	Molts	Pocs
Tasques de la llar			Poques	Moltes	

Les caselles blanques i les caselles blau fosc indiquen valors estadísticament inferiors i superiors a la mitjana respectivament.

2.3.1. Perfils dels grups

Combinant la informació sobre els valors mitjans de les variables de resum d'hàbits (obtingudes en el procés de classificació) amb les mitjanes de les variables socioeconòmiques (que s'acaben d'obtenir), es pot dibuixar un perfil aproximat de cadascun dels grups. Aquest és el següent:

Despreocupats

- Persones amb hàbits ambientalment dolents en tots els aspectes considerats, però especialment per la manca d'estalvi energètic elemental i d'estalvi d'aigua.
- Persones joves, en situació laboral activa i moltes d'elles vivint soles.

Desconeixedors

- Persones amb hàbits dolents, especialment per la manca de separació de residus, però que usen el transport públic.
- Persones amb pocs estudis, generalment vivint soles i amb una forta presència de jubilats o pensionistes.

Ocupats

- Persones amb hàbits regulars, propers a la mitjana en la majoria d'aspectes, però que destaquen per l'escàs ús que fan del transport públic.
- Persones joves amb nivells d'estudis elevats, amb una forta presència d'homes, bastants treballadors, poca presència de persones que fan tasques de la llar i molt pocs jubilats.

Complidors

- Persones amb bons hàbits ambientals excepte per la manca d'hàbits ecològics de compra i de reutilització d'envasos.
- Persones grans, amb un percentatge elevat de dones, moltes d'elles vivint en parella, amb pocs treballadors i molts jubilats o pensionistes i moltes persones que fan tasques de la llar. La presència d'estrangers en aquest grup és comparativament baixa, inferior a la mitjana.

Compromesos

- Persones amb bons hàbits en tots els aspectes considerats.
- Persones d'estudis elevats, generalment en situació laboral activa i vivint en parella.

2.3.2. Estrangers

Per tal de fer una anàlisi detallada del grup d'estrangers, s'ha creat a partir de la nacionalitat una variable dicotòmica que indica si l'individu és o no és estranger i, després, a partir del creuament de les variables que indiquen el lloc de naixement, la llengua habitual i la nacionalitat, s'ha construït una nova variable que conté una tipologia d'estrangers.

El bloc més nombrós (84 individus) correspon a persones nascudes fora d'Europa, amb nacionalitats no europees i que parlen habitualment en castellà. S'han identificat com a **llatinoamericans**.

En segon lloc, hi ha un grup de 19 persones nascudes a Europa (16 que tenen nacionalitat d'algun país de la UE i 3 amb nacionalitats de països de fora de la UE) que parlen habitualment en castellà. S'identifiquen com a *fills d'espanyols*.

En tercer lloc, hi ha 6 persones amb nacionalitat d'algun país de la UE que no parlen habitualment el castellà. Són identificats com a *europèus de la UE*.

Finalment, hi ha 15 persones amb nacionalitats no europees que no parlen habitualment en castellà. Probablement siguin africans o asiàtics. S'identifiquen com a *resta del món*.

En total hi ha 124 estrangers (un 10,3%) amb la següent distribució:

Taula 14

Distribució dels estrangers al 2004

	Freqüència	Percentatge
No estranger	1076	89,7
Llatinoamericà	84	7,0
Fill d'espanyol	19	1,6
Europeu de la UE	6	0,5
Resta del món	15	1,3
Total	1200	100,0

En l'enquesta del 2000 no es va preguntar la nacionalitat i, tot i que es va preguntar sobre lloc de naixement, no es va fer la distinció entre nascuts a la UE, a la resta d'Europa i a la resta del món. Això dificulta la definició d'un grup d'estrangers i la construcció d'una tipologia dels mateixos per a les dades del 2000. La taula que s'obté al creuar lloc de naixement per llengua habitual és la següent:

Taula 15
Llengua habitual segons lloc de naixement al 2000

	Català	Castellà	Altres	Total
Barcelona ciutat	472	207	0	679
Província de Barcelona	35	8	0	43
Resta de Catalunya	54	11	0	65
Resta d'Espanya	37	299	0	336
Estranger	11	56	10	77
	609	581	10	1200

Sembla clar que no es pot identificar com a estrangers els 77 individus nascuts fora d'Espanya. En efecte, s'ha pogut observar que en les dades del 2004 que hi ha gent nascuda a l'estranger amb nacionalitat espanyola i gent nascuda a Espanya amb altres nacionalitats. No obstant, si se suposa que aquestes dues situacions es donen en pocs casos i que aproximadament es compensen entre sí, el nombre d'estrangers en l'enquesta del 2000 podria ser proper a 77. Per tant, es pot concloure que **el nombre d'estrangers ha augmentat significativament entre les dues enquestes, passant d'un 6% al 2000 a un 10% al 2004** aproximadament.

Pel què fa a als hàbits ambientals dels estrangers, l'escàs nombre de cada tipus en la mostra no permet fer una anàlisi dels tipus d'estrangers per grup. Sí que és possible, però, contrastar si hi ha diferències entre els estrangers en el seu conjunt i els espanyols pel què fa als diferents tipus d'hàbits considerats. La conclusió a la qual s'arriba és que **els estrangers utilitzen més el transport públic, tenen més hàbits ecològics de compra i fan menys separació de deixalles que els espanyols**. No s'observen diferències significatives en la resta d'hàbits.

2.4. Percepcions, informació i noves tecnologies

2.4.1. Percepcions sobre les conseqüències de la ciutat en el medi ambient

En aquest apartat es vol analitzar si hi ha diferències entre grups en la percepció de les conseqüències que la ciutat de Barcelona té per al medi ambient. Una anàlisi de components principals de la bateria de set preguntes sobre aquest tema permet obtenir dues variables resum. La primera variable resumeix les percepcions sobre les conseqüències pel què fa al consum i la contaminació de l'aigua, a la generació de residus, a l'emissió de gasos contaminants i al consum energètic. La segona variable resumeix les percepcions sobre les conseqüències dels usos de lleure i de l'ocupació d'espais per a infraestructures.

Una anàlisi de les mitjanes d'aquestes dues variables per grup permet concloure que **les persones del grup dels Complidors creuen que les conseqüències de la ciutat de Barcelona en el seu medi ambient, pel què fa a consum i contaminació d'aigua, consum energètic, generació de residus i emissió de gasos contaminants, són més negatives del què pensa la majoria**. En canvi, no s'observen diferències entre grups per què fa a les percepcions sobre les conseqüències pel medi ambient dels usos de lleure i de la utilització de l'espai per a infraestructures que té la ciutat.

2.4.2. Nivells d'informació i satisfacció amb la informació rebuda

En aquest apartat s'intenta veure si hi ha diferències en el nivell d'informació dels ciutadans dels diferents grups. A tal efecte s'analitzen les tres primeres preguntes de l'enquesta en les que es demana als ciutadans si coneixen la procedència de l'aigua i del gas que es consumeix a Barcelona i si saben què es fa amb els residus que es generen a la ciutat. Es construeix una variable de resum de les tres preguntes mitjançant una anàlisi de components principals i s'analitza si existeixen diferències en el valor de la seva mitjana per a cada grup.

L'anàlisi permet concloure **que existeixen diferències estadísticament significatives entre el nivell de coneixement de la procedència de l'aigua i del gas de Barcelona i del destí dels residus entre els dos grups amb hàbits ambientals negatius (Despreocupats i Desconeixedors) per una banda i els altres tres per una altra. Els primers estan menys informats que els segons.**

Pel què fa al grau de satisfacció dels barcelonins per la informació que reben sobre tot un seguit de qüestions relacionades amb aspectes de millora del medi ambient, cal dir que aquest és molt similar en tots els aspectes consultats. En efecte, les respostes a les set qüestions estan fortament correlacionades, fet que permet resumir-les en una única variable mitjançant una anàlisi de components principals.

Com a conclusió de l'anàlisi dels valors mitjos per grup d'aquesta variable es pot dir que **els dos grups amb millors hàbits ambientals (Complidors i Compromesos) estan significativament més satisfets amb la informació que reben de l'Ajuntament sobre aquests temes que els dos grups amb hàbits menys sostenibles.**

2.4.3. Importància de determinades actuacions per a un desenvolupament sostenible

A continuació, s'analitzen conjuntament les respostes a una bateria de preguntes sobre la importància de determinades actuacions per a assegurar un desenvolupament sostenible. Una anàlisi de components principals de les cinc qüestions plantejades permet resumir-les en una única variable.

L'anàlisi permet concloure, també en aquest cas, que **els individus que tenen millors hàbits (els dels grups d'Ocupats, Complidors i Compromesos) mostren un coneixement significativament més alt de la importància que tenen el conjunt d'actuacions consultades per a un desenvolupament sostenible.**

S'intenta esbrinar a continuació fins a quin punt les persones consultades estan disposades a realitzar algunes actuacions concretes, com són participar en la millora del seu barri, col·laborar amb grups ecologistes o posar plaques solars a casa seva. Una anàlisi de components principals permet resumir aquestes tres variables en una de sola.

En la predisposició mitjana dels grups a participar en projectes de millora del barri, a col·laborar amb grups ecologistes i a instal·lar plaques solars a la pròpia casa, s'observa un patró diferent que en les qüestions analitzades anteriorment. En efecte, igual que en els altres aspectes, **els grups d'Ocupats i de Compromesos estan significativament més predisposats a realitzar aquestes actuacions que els grups de Despreocupats i Desconeixedors. No obstant, el grup de Complidors presenta diferències respecte dels dos primers i té una predisposició escassa a actuar tal com se'ls demana, igualant-se en aquest sentit amb els dos grups amb hàbits poc sostenibles.**

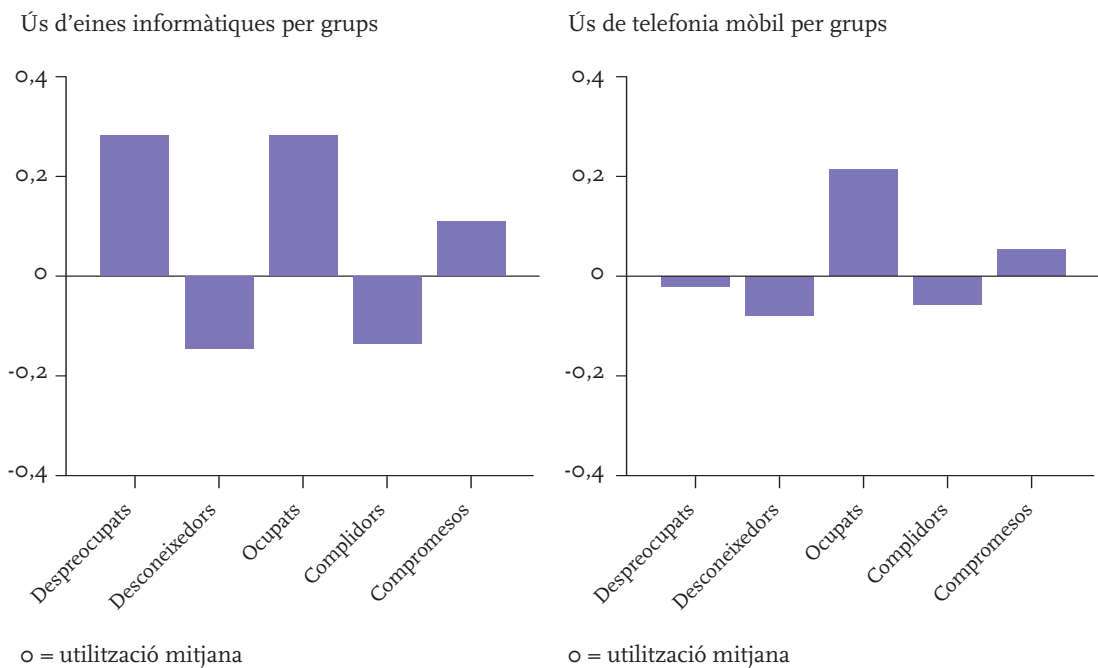
2.4.4. Ús de tecnologies de la informació i de la comunicació

Finalment, s'analitzen les característiques dels cinc grups pel què fa a la utilització de noves tecnologies. Es deixa fora de l'anàlisi la pregunta sobre l'existència de telèfon fix a casa, ja que la seva presència es considera poc rellevant pel què fa a la mesura del grau d'utilització de noves tecnologies de la informació i de la comunicació. Una anàlisi conjunta de les preguntes sobre la tinença d'ordinador, de connexió a internet i de telèfon mòbil a casa, d'ús d'internet durant l'últim mes, i de tinença de correu electrònic i mòbil personal permet extreure

dues components principals. La primera component està associada amb ordinadors i internet i la segona amb telèfons mòbils.

L'anàlisi per grups mostra l'existència de diferències estadísticament significatives entre grups pel que fa a la utilització de les noves tecnologies de la informació i comunicació. És interessant constatar que **les diferències en la utilització d'internet i correu electrònic es corresponen amb les diferències d'edat i de nivell d'estudis**. Els dos grups més joves, el dels Despreocupats i el dels Desconeixedors, són significativament aquells que fan una major utilització dels medis informàtics, juntament amb el grup dels Compromesos, que, tot i no ser joves, són persones que tenen un nivell d'estudis elevat. En l'altre extrem, els grups amb una baixa utilització de la informàtica són el dels Desconeixedors, compostat per persones amb un baix nivell d'estudis, i el dels Complidors, compostat per persones grans. Per altra banda, **el grup dels Ocupats, compostat de persones joves amb un elevat nivell d'estudis, destaca entre tots els altres per l'elevada proporció de tinença de telèfons mòbils** (Gràfic 15).

Gràfic 15.
Ús de tecnologies de la informació i de la comunicació

FITXA TÈCNICA

Grandària de la mostra: 1200 entrevistes.

Univers: població de Barcelona de 16 i més anys.

Metodologia: entrevista personal a la llar.

Afixació: proporcional.

Ponderació: no procedeix.

Procediment de mostreig: S'ha realitzat una mostra aleatòria estratificada per districte, sexe i edat. S'han aplicat quotes per a cadascun dels estrats calculades sobre el Padró Municipal d'Habitants.

Error mostral: en el supòsit d'una selecció aleatòria senzilla, per a un nivell de confiança del 95,5% (2σ), i $p = q$, l'error és de $\pm 2,83$ per al conjunt de la mostra.

Data de realització: del 4 d'octubre al 5 de novembre de 2005.